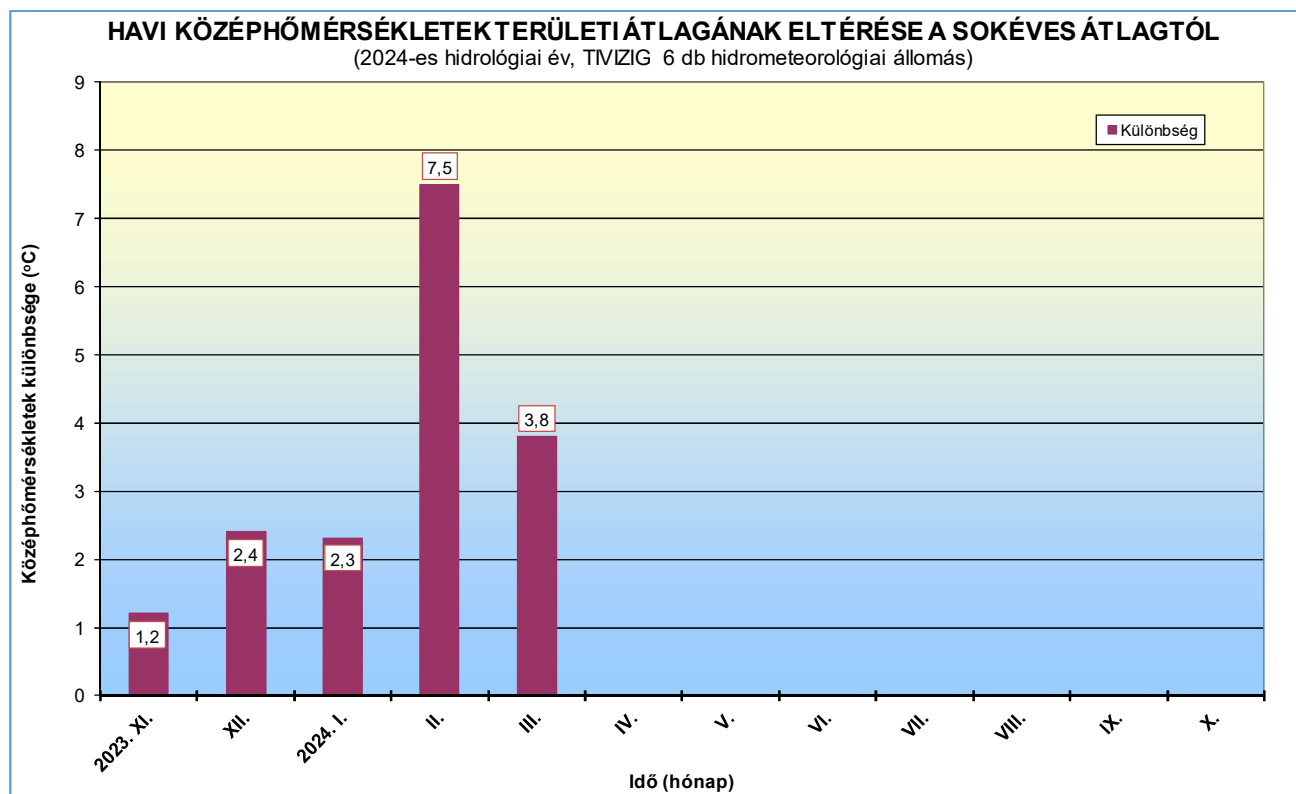

2024. március havi hidrometeorológiai és vízgazdálkodási helyzetértékelés a TIVIZIG működési területére

1. Hidrometeorológiai helyzet értékelése:

Március hónapot a sokéves átlagnál jóval melegebb hőmérséklet és csapadékszegény időjárás jellemezte. A TIVIZIG 6 db hidrometeorológiai mérőállomásán észlelt adatok alapján a hónap középhőmérséklete 9,9 °C volt, amely 3,8 °C-kal több, mint a sokéves átlag (6,1 °C). A maximum hőmérsékletek 6,8 °C és 26,6 °C között, a minimum hőmérsékletek pedig -3,5 °C és 14,0 °C között alakultak.

A szélső hőmérsékletek jellemzésére szolgáló fagyos napok száma (reggeli minimum hőmérséklet 0 °C, vagy az alatt) 0-7 nap, télies nap (maximum hőmérséklet 0 °C, vagy az alatt) és zord nap (reggeli minimum -10 °C, vagy az alatt) nem volt.

A vizsgált időszakban a TIVIZIG mérőállomásain mért napfénytartam a hónapra jellemző sokéves átlagnál jóval több volt.

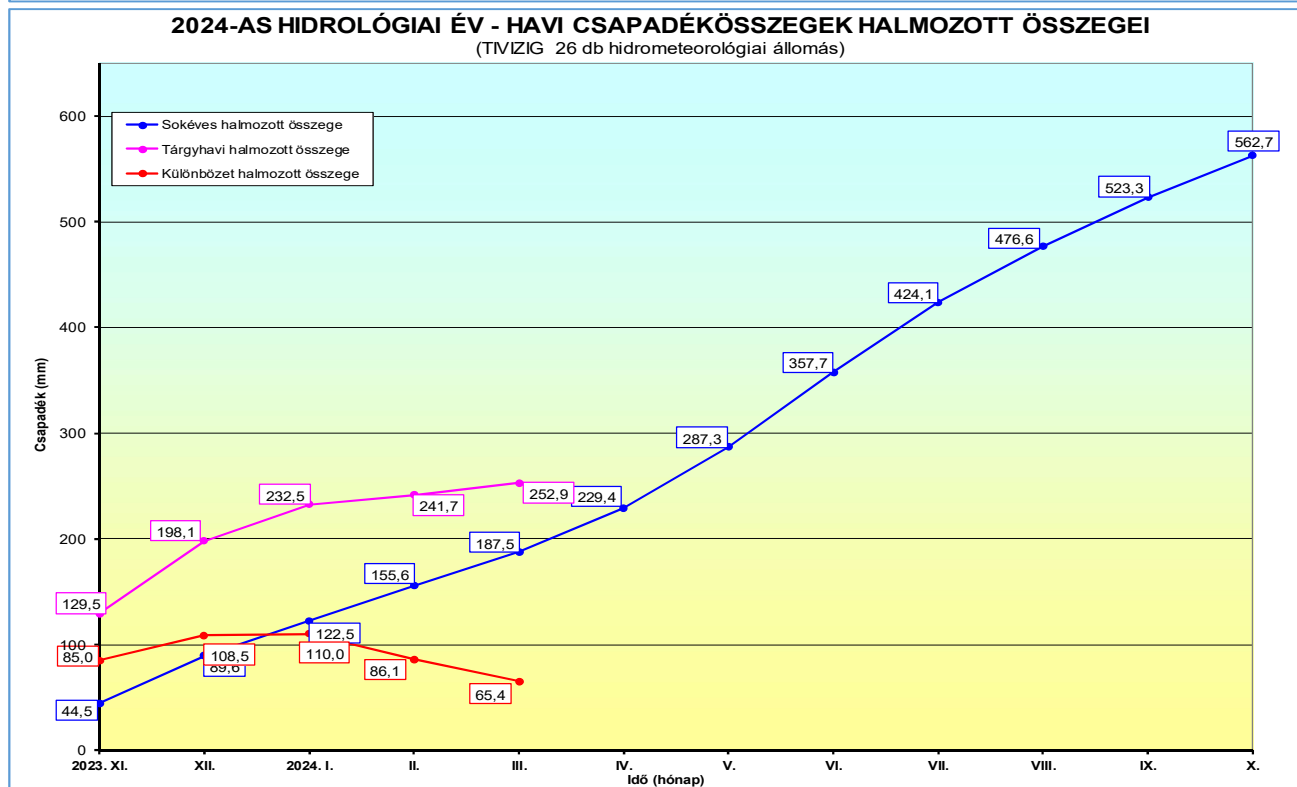
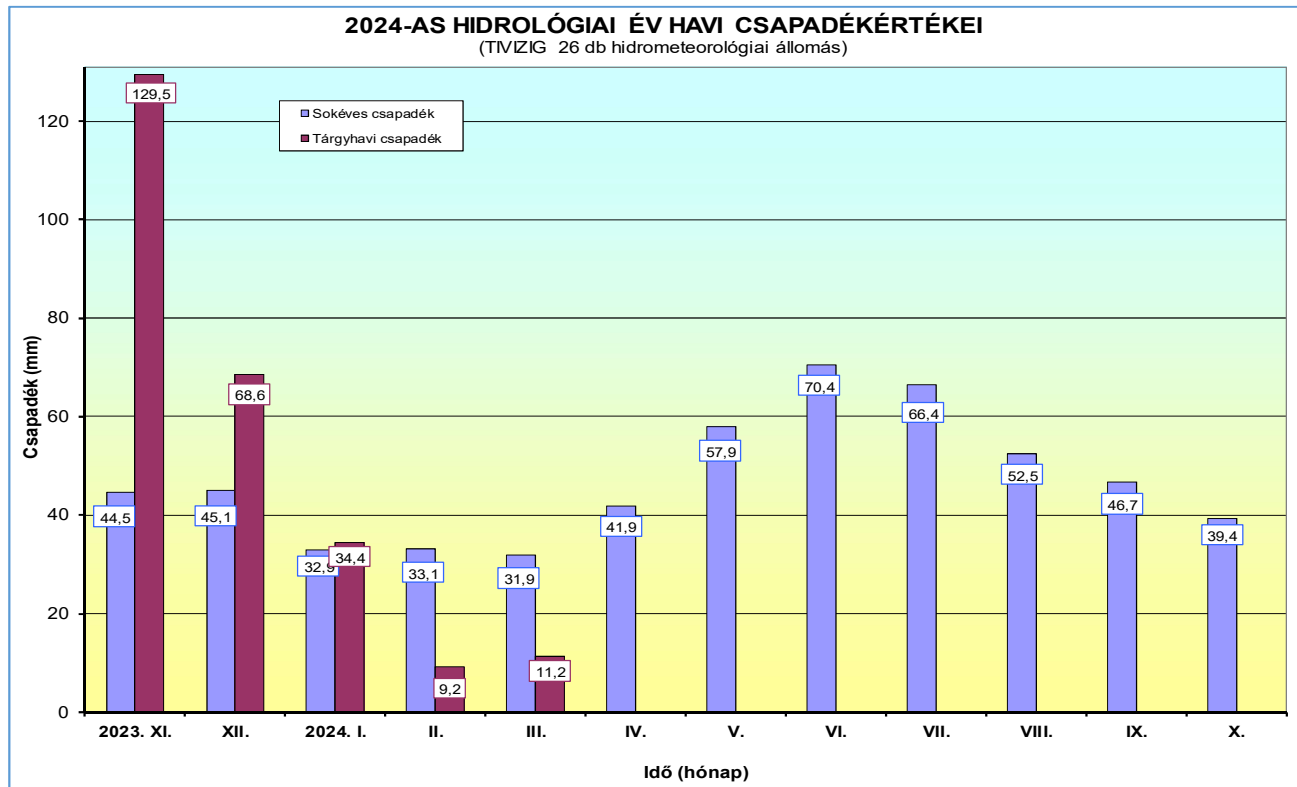
Állomás neve:	Március hónapban mért napfénytartam (óra)	Napfénytartam március havi sokéves átlaga (óra)	Eltérés (óra)
Apavára	163,3	133,4	+ 29,9
Darvas	165,7	144,5	+ 21,2
Debrecen (OMSZ)	194,2	155,6	+ 38,6

A lehullott csapadék területi átlaga 11,2 mm, amely a márciusi sokéves átlagnál jóval kevesebb (31,9 mm). Működési területünkön a legtöbb csapadék egy hónap alatt 25,6 mm Pocsaj állomáson, míg a legkevesebb 5,5 mm Debrecen (Reptér) állomáson hullott. Az észlelőhálózatunkban a hónap során 24 óra alatt a legtöbb csapadékot Körösszakál állomáson észleltük, ahol 6,1 mm esett március 16-án. A belvízvédelmi szakaszok havi területi csapadékátlagainak maximuma 19,2 mm volt a 09.09. Berettyó-felső belvízvédelmi szakaszon, ami 42,3 %-kal volt kevesebb a sokéves átlagnál (33,3 mm). A legkisebb területi csapadékátlag 7,4 mm volt a 09.06. Kösely-felső belvízvédelmi szakaszon, amely 78,8 %-kal volt kevesebb a sokéves havi átlagnál (34,6 mm).

Területi átlag tekintetében a naptári év 77,5 mm hiányt, a hidrológiai év 65,4 mm többletet mutat.

Csapadékviszonyok a folyók külföldi vízgyűjtő területén

Vízgyűjtő neve	Március havi csapadékösszeg a vízgyűjtők területi átlagában (mm)
Tisza	44,2
Berettyó	18,7
Sebes-Körös	29,4

2. Folyóink hidrológiai jellemzői:

A Tisza határon túli vízgyűjtőjén március hónapban két alkalommal hullott nagyobb mennyiségű csapadék. Az év ezen időszakában megszokottnál enyhébb időjárás miatt hóban továbbra sem halmozódott fel vízkészlet, így az a Tisza és mellékfolyóinak vízgyűjtőin mindenhol a sokévi átlag alatt alakult. Az enyhe időszak miatt márciusban jégjelenséget egyik folyónkon sem észleltünk. A Tisza működési területünket érintő árvízvédelmi szakaszain, a hónap folyamán árvízvédelmi készütség elrendelésére nem volt szükség.

A közép-tiszai vízállásokon, apadó tendencia látható, melyben változás a hónap végén jelentkezett, csapadéktevékenységek hatására.

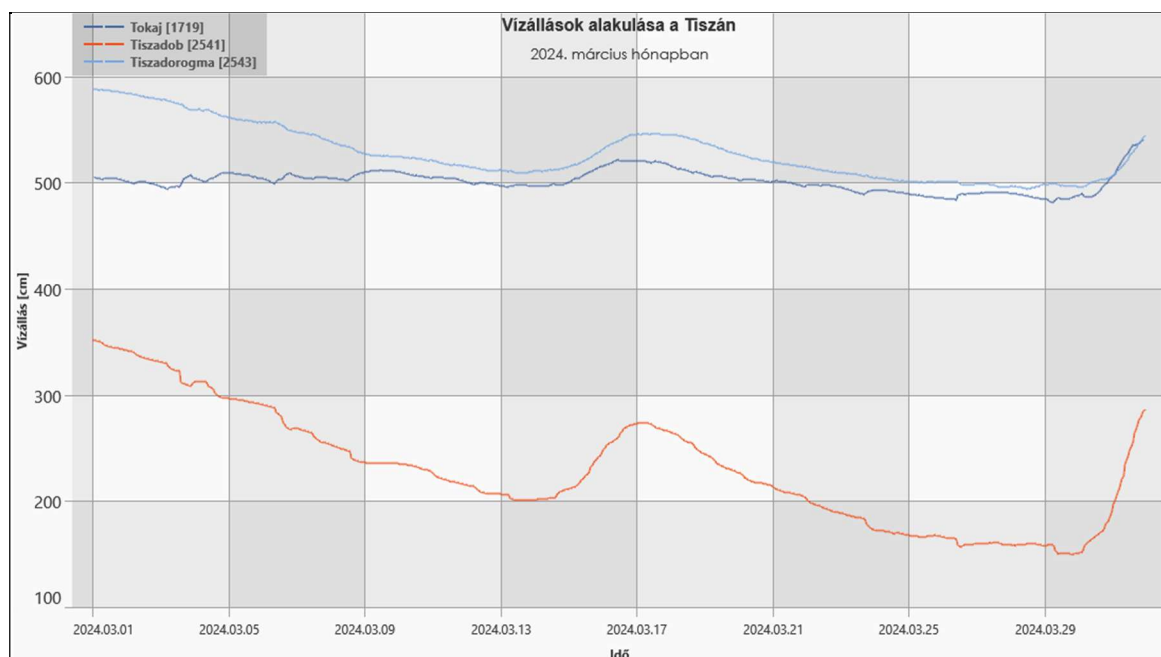
A hónapban a tiszai vízlépcsők téli üzemvízszintjéhez kötődő vízállásokat észleltünk. A duzzasztók – Tiszalök és Kisköre – üzemelése folyamatos és zavartalan volt. A KÖTIVIZIG a Tisza-tóban megkezdte az emelt nyári vízszint beállítását március 28-tól. A Tisza-tó Kisköre-felső vízmércén mért 735 plusz-mínusz 5 centiméteres tartományba lett beállítva.

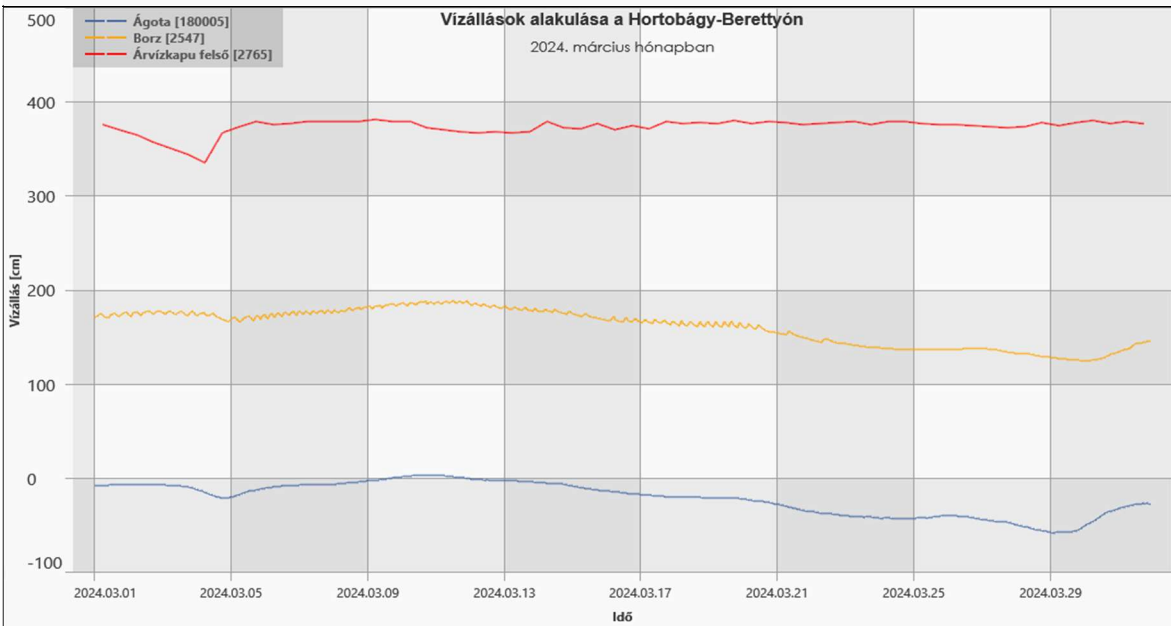
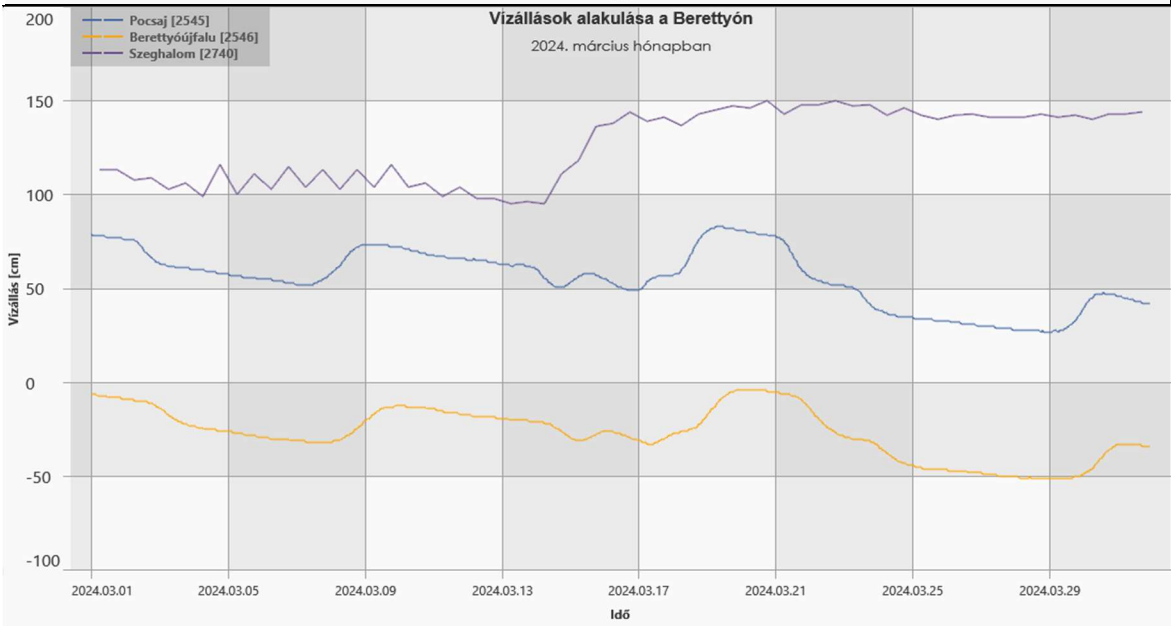
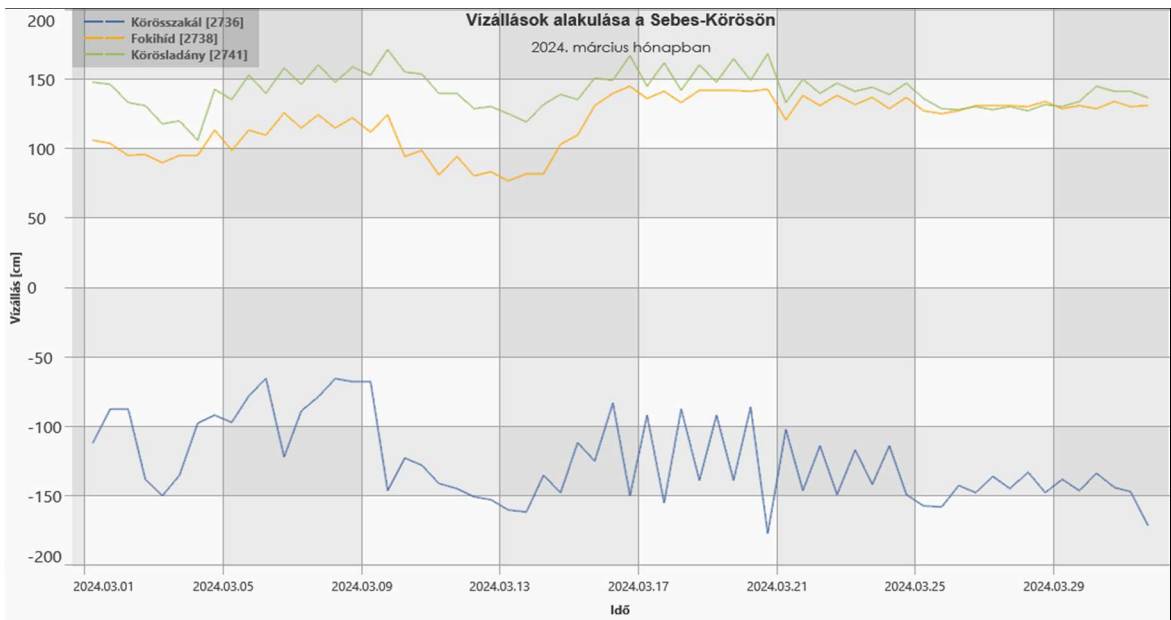
A Sebes-Körös vízállásain a román területen történő vízkormányzás és csapadékok hatása figyelhető meg, melyek azonban nem okoztak jelentősebb vízszint ingadozást. A körösladányi duzzasztó március 14-től megkezdte a duzzasztást + 260 cm-es duzzasztási szint előállításával.

A Berettyó vízjárását a román területen történő vízkormányzások és a határon túli vízgyűjtőkön lehullott csapadék befolyásolta. A hónap folyamán a vízállások középvízi tartományban mozogtak.

A Hortobágy-Berettyó felső szakaszán folyamatosan csökkenő vízállások, az alsó szakaszon pedig stagnáló vízállás volt észlelhető. Békésszentandrásan a duzzasztás március 4-én megkezdődött +485 cm-es szint előállításával, majd március 5-től 24-ig karbantartási munkák miatt a hajószilip nem üzemelt.

Állomás	LKV (cm)	LNV (cm)	I. fok (cm)	II. fok (cm)	III. fok (cm)	Vízállás-tartomány március hónapban (cm)	Vízhozam-tartomány március hónapban (m ³ /s)
Tisza – Tokaj	-184	928	650	750	800	482 - 540	492 - 943
Tisza – Tiszadob	-310	783	n. a.	n. a.	n. a.	150 - 352	446 - 870
Tisza – Tiszadorogma	-130	883	n. a.	n. a.	n. a.	494 - 589	n. a.
Berettyó – Pocsaj	-77	542	400	450	500	27 - 83	4,40 - 7,55
Berettyó – Berettyóújfalú	-166	512	300	400	450	-51 - -4	5,45 - 7,86
Berettyó – Szeghalom	-59	678	300	400	500	95 - 150	5,11 - 10
Sebes-Körös – Körösszakál	-198	518	250	350	400	-177 - -66	4,73 - 38,6
Sebes-Körös – Fokihíd	-52	700	n. a.	n. a.	n. a.	77 - 145	n. a.
Sebes-Körös – Körösladány	-68	815	400	500	600	106 - 171	20,1 - 46,2
Hortobágy-Berettyó – Ágota	-114	284	n. a.	n. a.	n. a.	-58 - 3	4,24 - 7,84
Hortobágy-Berettyó – Borz	28	438	250	300	350	125 - 188	n. a.
Hortobágy-Berettyó – Árvízkapu felső	-31	785	600	650	700	336 - 382	n. a.

Tavaink vízállása

Tározó	Maximális üzenvízszint (cm)	Március hónap végére jellemző vízállás (03. 28-án, cm)
Fancsika I.	200	62
Fancsika II.	300	134
Fancsika III.	135	34
Halápi tározó	177	n. m.
Bodzás tározó	220	n. m.
Vekeri-tó	165	145

3. Felszín alatti vizek hidrológiai jellemzői:

3.a. Talajvíz helyzet értékelése:

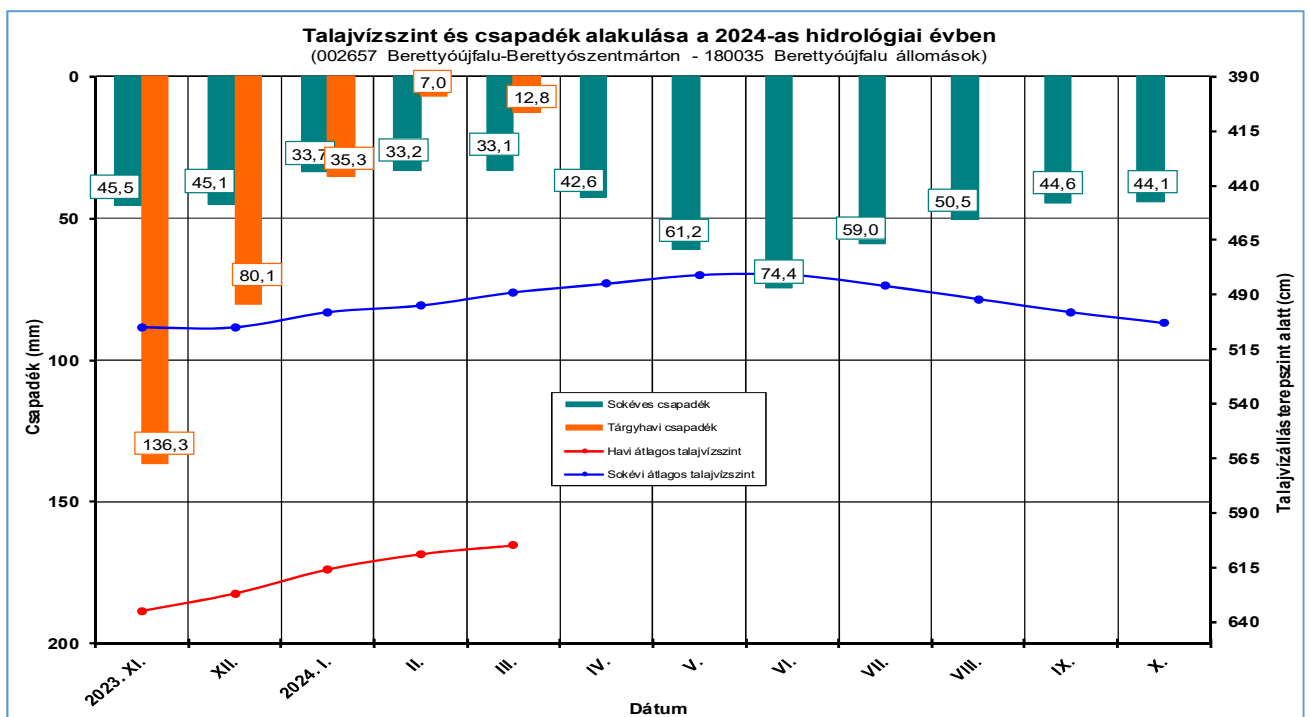
(A kiértékelés a táblázatban szereplő 9 db kút átlaga alapján történt.)

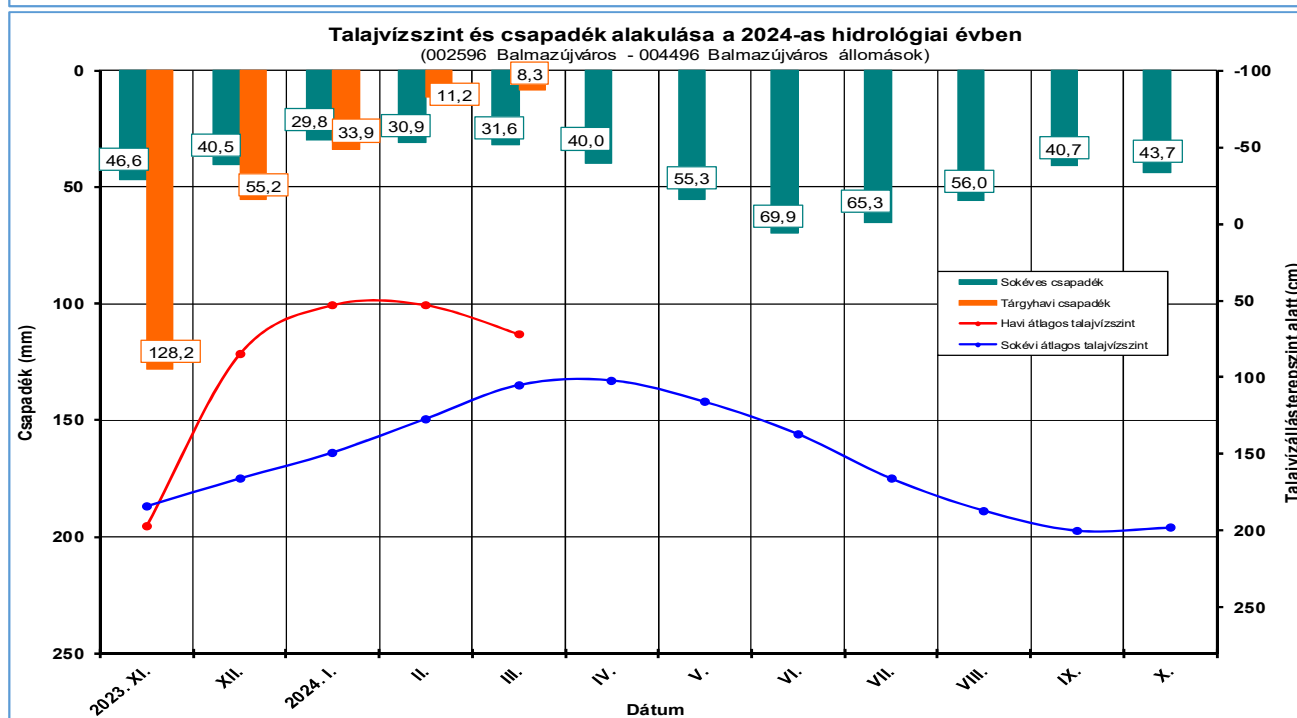
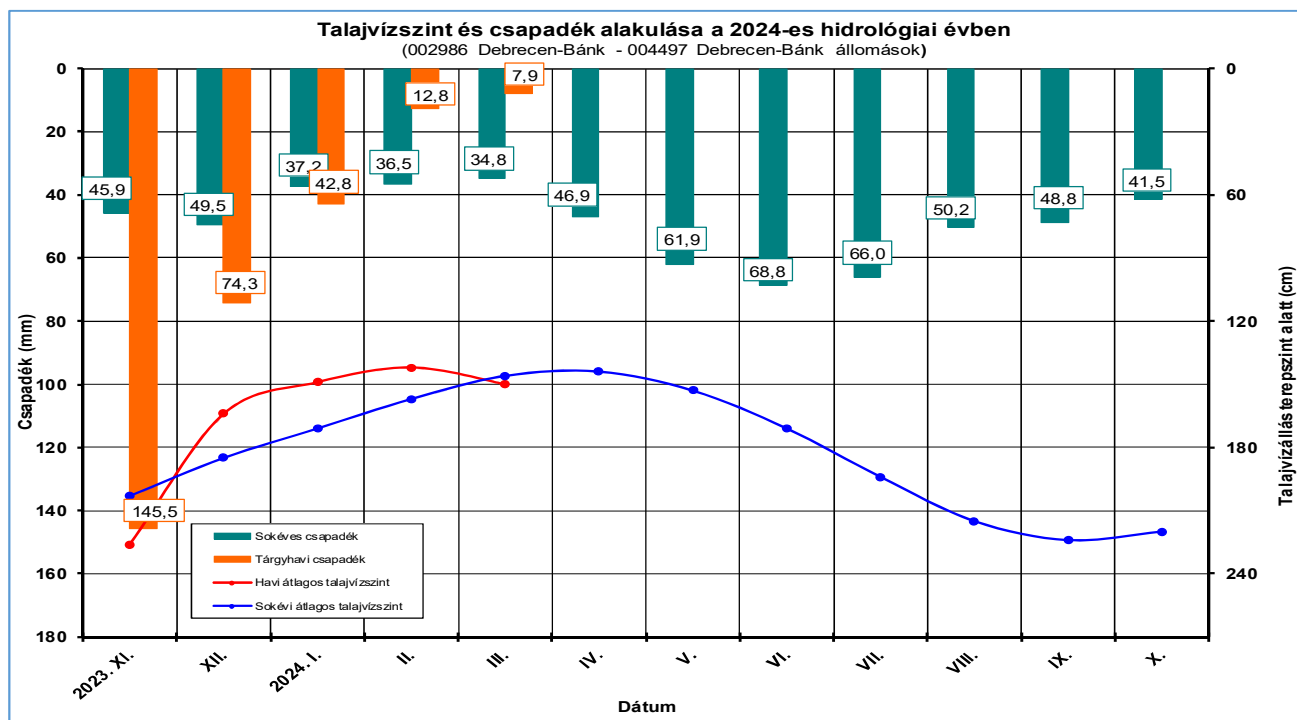
Működési területünkön március hónapban 72 - 605 cm terepszint alatti mélységtartományban helyezkedett el a talajvíztükör. A márciusban mért talajvízszintek területi átlaga 5,6 cm-rel csökkent a február hónapban észlelt vízszintekhez képest.

A sokéves átlagnál 28,3 cm-rel alacsonyabb volt a március havi középérték. A sokéves átlagtól való legnagyobb eltérést, 116 cm-t Berettyóújfalu térségében észleltük.

3.b. Havi átlagos talajvízállás terepszint alatt

Talajvízkút törzsszáma, helye	Március		LNV (cm)/(dátum)
	Sokéves (cm)	Tárgyévi (cm)	
002567 Tiszalök	323	389	125 (1985. 03.)
002693 Polgár-Alsórét	285	223	173 (2011. 01.)
002583 Egyek	300	392	+14 (1971. 02.)
002596 Balmazújváros	127	72	4 (1986. 02.)
002609 Debrecen	284	271	217 (1980. 07.)
002629 Kaba	198	203	53 (1980. 08.)
002657 Berettyóújfalu	495	605	300 (2012. 10.)
002656 Komádi	110	120	+14 (1999. 02.)
002986 Debrecen-Bánk	157	150	127 (2006. 04.)

4. Vízgazdálkodási helyzet jellemzése:

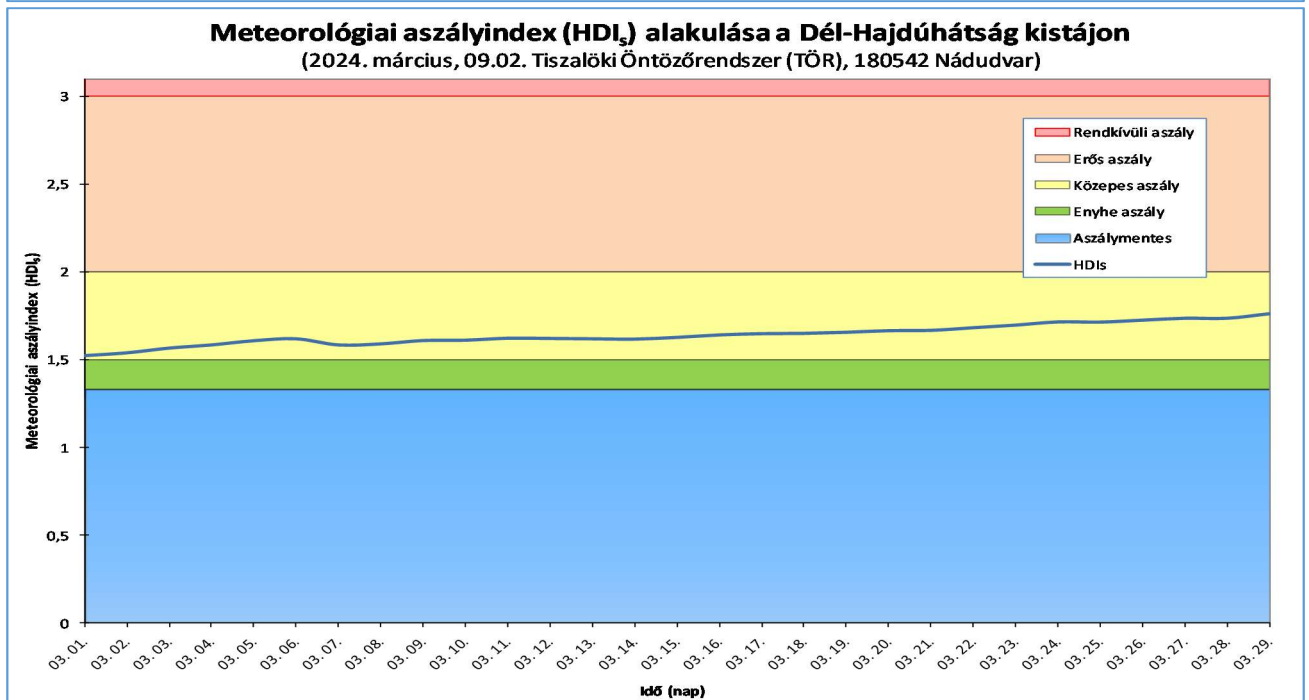
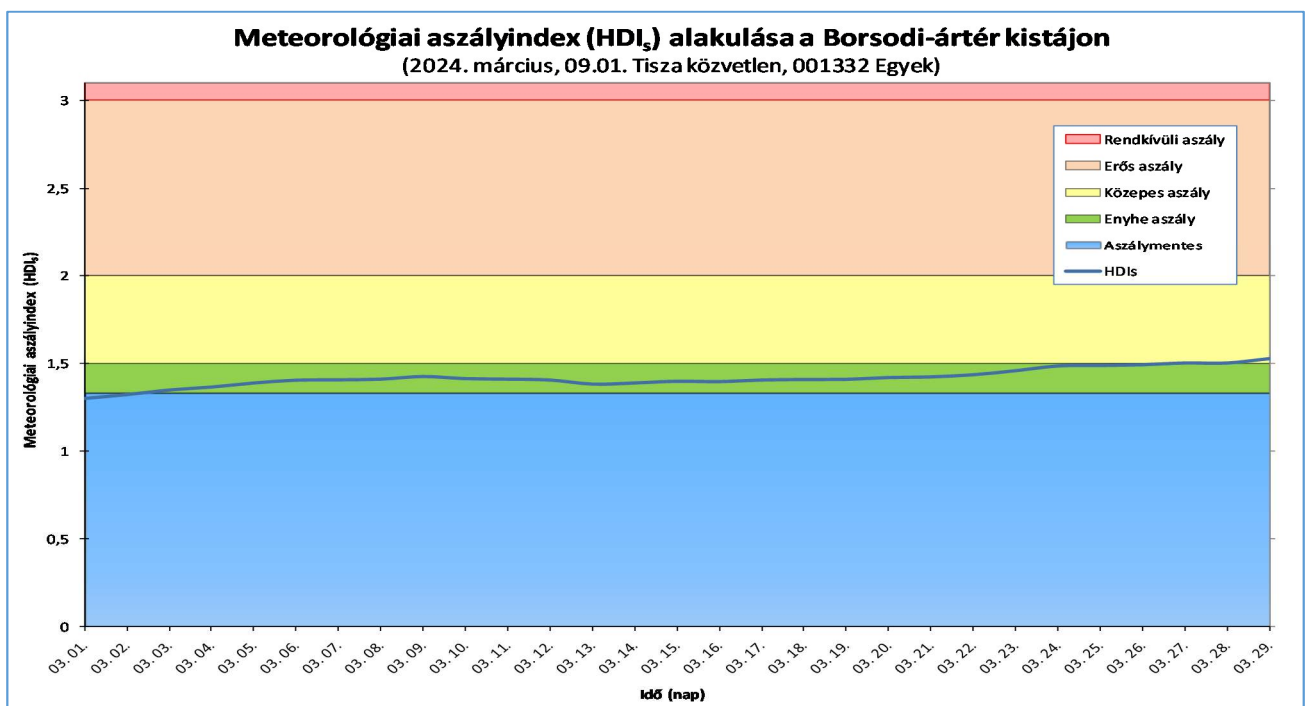
A Szegedi Tudományegyetem és az ATIVIZIG által 2015-2016 folyamán kidolgozott új hazai aszályindex alkalmas a vízhiányos, aszályos időszak napi gyakorisággal számítható jellemzésére. A HDI (Hungarian Drought Index) felhasználja a napi csapadékmennyiségeket és a napi középhőmérsékleteket, a megelőző időszak adataiból napi víztartalékot becsül és a sokéves átlaghoz viszonyít. Értéke nem évszakfüggő: átlagos időjárású időszakban 1 körül van az értéke, átlagosnál csapadékosabb vagy hűvösebb időszakban ez alatt, szárazság idején pedig felette.

A 10/1997. (VII. 17.) KHVM rendelet 4. melléklete szerint a HDI_s (meteorológiai aszályindex) értéke alapján a vízháztartási helyzet minősítése:

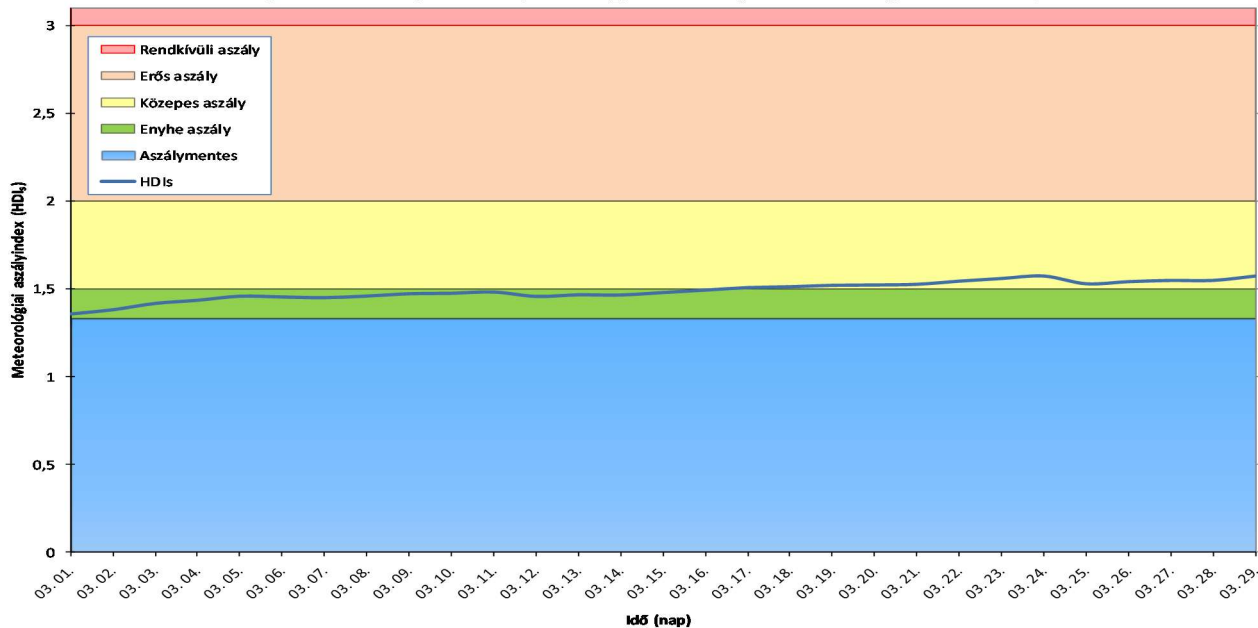
- $HDI_s < 1,33$: aszálymentes
- $1,33 \leq HDI_s < 1,5$: enyhe aszály
- $1,5 \leq HDI_s < 2,0$: közepes aszály
- $2,0 \leq HDI_s < 3,0$: erős aszály
- $3,0 \leq HDI_s$: rendkívüli aszály

Az ország területén 2016-2021-ben a vízügyi szolgálat 112 db automata mérőállomást létesített az Operatív Aszálymonitoring Rendszer részeként. A TIVIZIG működési területén 9 db ilyen állomás üzemel. Az állomáshálózatban mért paramétereiből kiszámított meteorológiai aszályindex (HDI_s) értékeinek alakulását havi átlag formájában a következő táblázatban, és a napi értékeit március hónap folyamán grafikonokban szemléltetjük. Az alábbi táblázat és az ábrák jól szemléltetik, hogy március hónapban enyhén és közepesen aszályos időszak jelentkezett.

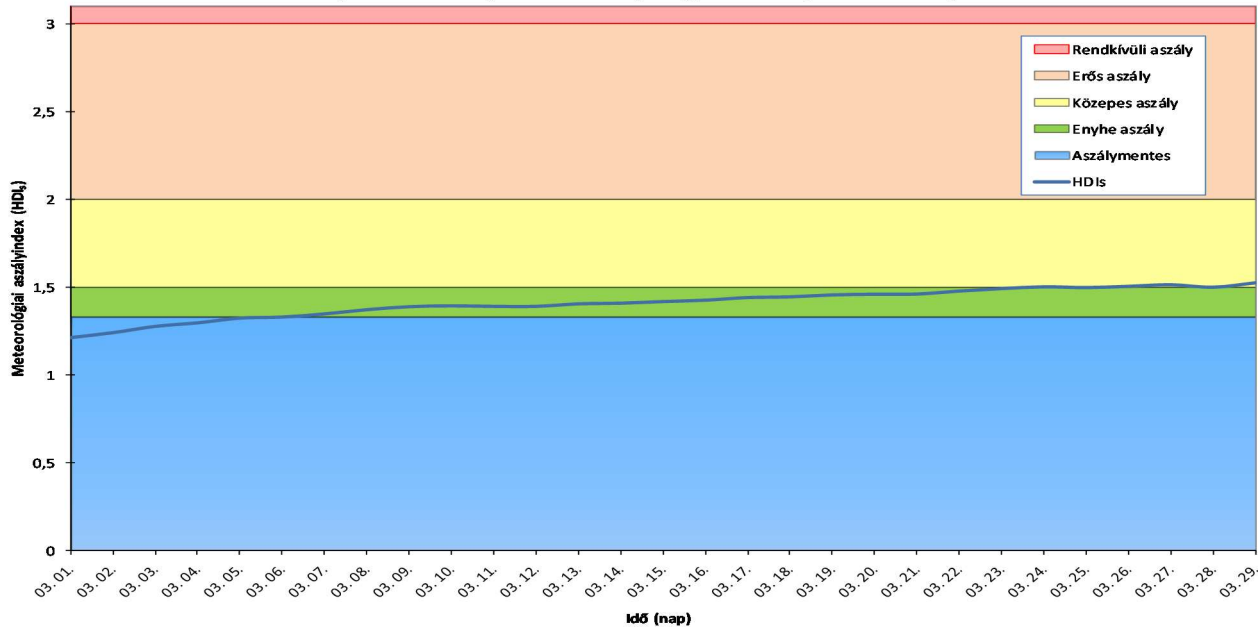
Tájegység	2023. 11. hó	2023. 12. hó	2024. 01. hó	2024. 02. hó	2024. 03. hó	2024. 04. hó	2024. 05. hó	2024. 06. hó	2024. 07. hó	2024. 08. hó	2024. 09. hó	2024. 10. hó
Borsodi ártér	0,68	0,65	0,77	1,04	1,42							
Hortobágy	0,65	0,65	0,76	1,02	1,48							
Hajdúhát Déli rész	0,70	0,68	0,80	1,05	1,50							
Hortobágy	0,64	0,68	0,77	0,99	1,37							
Berettyó-Kálló köze	0,74	0,69	0,86	1,12	1,58							
Bihari sík	0,99	0,69	0,89	1,21	1,66							
Dél-Hajdúhátság	0,69	0,66	0,86	1,21	1,65							
Dél-Nyírség	0,70	0,69	0,80	0,98	1,42							
Hajdúhát Északi rész	0,68	0,69	0,78	1,01	1,39							

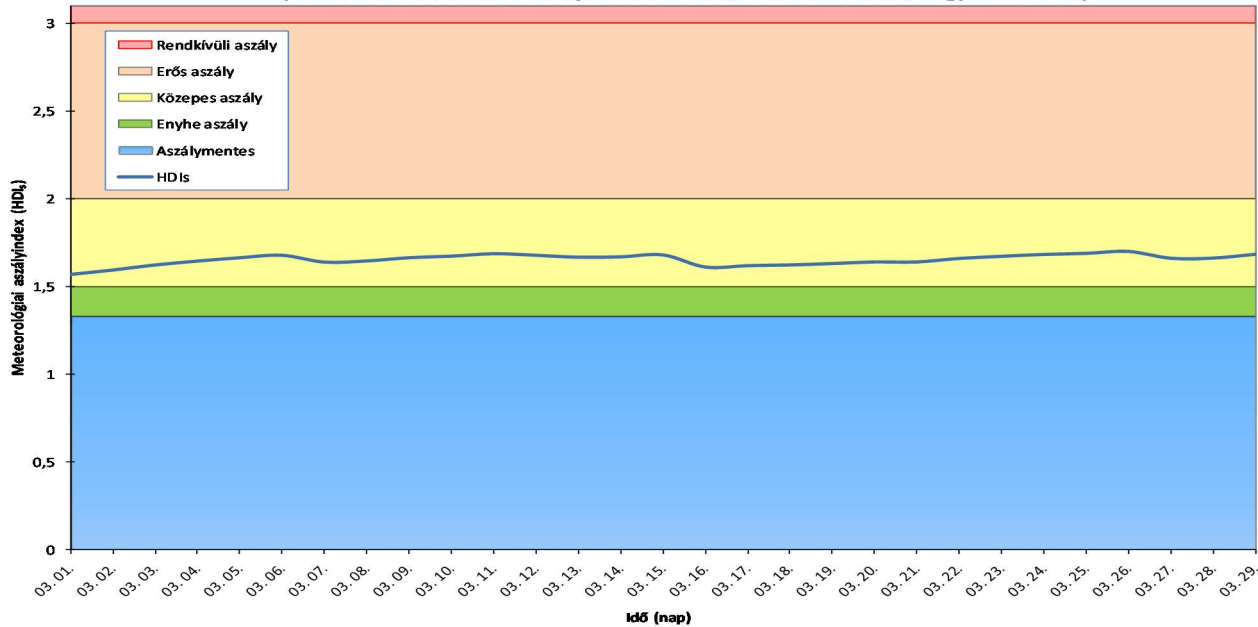
Meteorológiai aszályindex (HDI_s) alakulása a Hajdúhát kistérségben (2024. március, 09.03. Hajdúhát, 180427 Hajdúböszörmény, Serfőző-dűlő)

Meteorológiai aszályindex (HDI_s) alakulása a Dél-Nyírség kistérségben (2024. március, 09.04. Alsó-Nyírség, 001333 Nyírmártonfalva)

Meteorológiai aszályindex (HDI_s) alakulása a Bihari sík kistérségben (2024. március, 09.05. Berettyó-Sebes Körös, 180543 Mezősas, Nagy-Herés-kert)

5. Vízgazdálkodás:

5.a. Vízhasznosítás: A Tiszalöki Öntözőrendszer vízforgalma

Állomás	2023. március átlagos vízleadás (m ³ /s)	2024. március átlagos vízleadás (m ³ /s)	2024. március minimum vízleadás (m ³ /s)	2024. március maximum vízleadás (m ³ /s)
KFCS – Tiszavasvári	9,97	11,17	9,56	15,13
NYFCS – Tiszavasvári	3,30	2,75	2,0	5,20
KFCS – Bakonszeg	2,60	2,44	2,04	3,05
Hortobágy-Berettyó - Ágota	7,12	6,30	4,24	7,84

5.b. Ivóvízellátás: Zavartalan volt.

6. Vízkárelhárítás:

6.1. Árvízvédelem: Március hónapban a TIVIZIG működési területén árvízvédelmi készültség elrendelésére nem került sor.

6.3. Belvízvédelem: Március hónapban a TIVIZIG működési területén 4 belvízvédelmi szakaszon továbbra is érvényben volt az előző hónapokban elrendelt belvízvédelmi készültség.

Szakasz	Szakasz neve	Fokozat	Időtartam
09.01.	Tiszai-alsó	I. fok	2023. 12. 04. 10:00 –
09.02.	Tiszai- középső	I. fok	2023. 11. 08. 11:00 – 2023. 12. 04. 10:00
		II. fok	2023. 12. 04. 10:00 – 2023. 12. 22. 11:00
		I. fok	2023. 12. 22. 12:00 – 2024. 02. 08. 16:00
		II. fok	2024. 02. 08. 16:00 – 2024. 03. 08. 10:00
		I. fok	2024. 03. 08. 10:00 –
09.03.	Tiszai- felső	I. fok	2023. 11. 13. 12:00 – 2023. 12. 15. 12:00
		II. fok	2023. 12. 15. 12:00 – 2023. 12. 21. 12:00
		I. fok	2023. 12. 21. 12:00 – 2024. 03. 28. 15:00
09.07.	Hamvas - Sárreți	I. fok	2023. 12. 01. 08:00 – 2023. 12. 14. 07:00
		II. fok	2023. 12. 14. 07:00 – 2023. 12. 29. 10:00
		I. fok	2023. 12. 29. 10:00 –

6.4. Vízhiány elleni védekezés: március hónapban a TIVIZIG működési területén vízhiány elleni védekezés nem történt.

Debrecen, 2024. április 19.

Marosi Zoárd
osztályvezető

Összeállították:

Bodor Tamás vízrajzi ügyintéző
Kunkli Zoltán vízrajzi csoportirányító
Mészárosné Balogh Anna Edit adminisztrátor
Cseh Viktor vízrajzi ügyintéző